

KONVENCIJA O STATUSU IZBEGLICA (1951)¹

UVOD

Visoke strane ugovornice,
smatrajući da su Povelja Ujedinjenih nacija i Opšta deklaracija o pravima čoveka, koju je 10. decembra 1948. godine odobrila Generalna skupština, potvrdile princip da ljudska bića, bez razlike, treba da uživaju prava čoveka i osnovne slobode;
smatrajući da je Organizacija Ujedinjenih nacija u više mahova pokazala brižno staranje koje pokazuje za izbeglice i da je nastojala da ovim obezbedi najšire moguće uživanje prava čoveka i osnovnih sloboda;
smatrajući da je poželjno da se raniji međunarodni sporazumi o statusu izbeglica revidiraju i kodifikuju i da se, putem novog spazuma, proširi primena tih instrumenata i zaštita koju oni predstavljaju za izbeglice;
smatrajući da iz davanja prava na azil mogu nastati izuzetno teške obaveze za neke zemlje i da zadovoljavajuće rešenje problema čiju je međunarodnu važnost i karakter priznala Organizacija Ujedinjenih nacija ne bi moglo, pod tom pretpostavkom, da se postigne bez međunarodne solidarnosti;
izražavajući želju da sve države, koje priznaju socijalni i humanitarni karakter problema izbeglica, učine što je u njihovoj moći da bi se izbeglo da taj problem postane razlog zategnutosti među državama;
uzimajući na znanje da visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbeglice ima za zadatak da se stara o primeni međunarodnih konvencija koje obezbeđuju zaštitu izbeglica, i
uviđajući da će stvarna koordinacija mera preduzetih za rešenje tog problema zavisiti od saradnje država sa visokim komesarom,
sporazumele su se o sledećem:

GLAVA I OPŠTE ODREDBE

Član 1. Definicija izraza „izbeglica“

A.

U smislu ove konvencije, izraz „izbeglica“ će se primenjivati na svako lice:

1. koje se smatralo kao izbeglo lice shodno aranžmanima od 12. maja 1926. i 30. juna 1928. godine, ili shodno konvencijama od 28. oktobra 1933. i od 10. februara 1938. godine i Protokolu od 14. septembra 1939. godine, ili pak shodno Ustavu međunarodne organizacije za izbeglice.

Odluke o neizbornosti koje je donela Međunarodna organizacija za izbeglice za vreme trajanja njenog mandata ne sprečavaju da se svojstvo izbeglice priznaje licima koja ispunjavaju uslove predviđene u paragrafu 2. ovog odeljka;

2. koje se, usled događaja nastalih pre 1. januara 1951. godine i bojeći se opravdano da će biti proganjeno zbog svoje rase, svoje vere, svoje nacionalnosti, svoje pripadnosti nekoj socijalnoj grupi ili svojih političkih mišljenja, nađe izvan zemlje čije državljanstvo ono ima i koje ne želi ili, zbog toga straha, neće da traži zaštitu te zemlje; ili koje, ako nema državljanstva a nalazi se izvan zemlje u kojoj je imalo svoje stalno mesto boravka usled takvih događaja, ne može ili, zbog straha, ne želi da se u nju vrati.

U slučaju kad se radi o licu koje ima više od jednog državljanstva, izraz „zemlje čije državljanstvo ono ima“ odnosi se na svaku zemlju čije državljanstvo to lice ima. Neće se smatrati da je lišeno zaštite zemlje čije državljanstvo ono ima, svako lice koje, bez opravdanog razloga osnovanog na opravdanom strahovanju, nije tražilo zaštitu jedne od zemalja čije državljanstvo ono ima.

¹ Konvencija o statusu izbeglica sa Završnim aktom Konferencije opunomoćenika Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica i lica bez državljanstva (apatrida), sa prilozima, sačinjena je u Ženevi 28. jula 1951. godine. Konferencija opunomoćenika sazvana je rezolucijom 429 (V) Generalne skupštine Ujedinjenih nacija od 14. decembra 1950. godine, kako bi se završila redakcija i potpisala Konvencija o statusu izbeglica. Stupila je na snagu 22. aprila 1954. godine, u skladu sa članom 43 (*Službeni list FNRJ* – Međunarodni ugovori, br. 7/60).

B.

1. U smislu ove konvencije, reči „događaji nastali pre 1. januara 1951. godine“ koje se nalaze u članu 1, odeljak A, mogu se razumeti kao

(a) „događaji nastali pre 1. januara 1951. godine u Evropi“; ili

(b) „događaji nastali pre 1. januara 1951. godine u Evropi ili drugde“; i svaka država će, prilikom potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja, dati izjavu kojom će precizirati značaj koji daje tom izrazu u pogledu obaveza koje uzima na sebe na osnovu ove konvencije.

2. Svaka država ugovornica koja je usvojila obrazac (a) može u svako doba proširiti svoje obaveze usvajajući obrazac (b) notifikacijom upućenom generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.

C.

Ova konvencija će, u dole navedenim slučajevima, prestati da se primenjuje na svako lice na koje se odnose odredbe gornjeg odeljka A:

1. ako je ono dobrovoljno ponovo tražilo zaštitu zemlje čije državljanstvo ono ima; ili

2. ako je, pošto je izgubilo državljanstvo te zemlje, ono ponovo dobrovoljno primilo; ili

3. ako je steklo novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo steklo; ili

4. ako se dobrovoljno vratilo da bi se nastanilo u zemlju koju je napustilo ili izvan koje je živelo iz straha da će biti proganjeno; ili

5. ako, pošto su okolnosti usled kojih je ono bilo priznato za izbeglicu prestale da postoje, ono ne može i dalje da odbija tražiti zaštitu zemlje čije državljanstvo ima;

podrazumevajući, međutim, da se odredbe ovoga paragrafa neće primenjivati na svakog izbeglicu o kome je reč u paragrafu 1. odeljka A ovoga člana koji može, radi odbijanja traženja zaštite zemlje čije državljanstvo ima, navesti kategorične razloge o ranijim progonima;

6. kad se radi o licu koje nema državljanstvo, ako je, pošto su okolnosti usled kojih je ono bilo priznato za izbeglicu prestale da postoje, ono u stanju da se vrati u zemlju u kojoj je imalo uobičajeno mesto boravka;

podrazumevajući, međutim, da se odredbe ovoga paragrafa neće primenjivati na svakog izbeglicu o kome je reč u paragrafu 1. odeljka A ovog člana koji može, da bi odbio da se vrati u zemlju u kojoj je imao uobičajeno mesto boravka, da navede kategorične razloge o ranijim progonima.

D.

Ova konvencija se neće primenjivati na lica koja sada uživaju zaštitu ili pomoć nekog organizma ili ustanove Ujedinjenih nacija osim visokog komesara Ujedinjenih nacija za izbeglice.

Kad ta zaštita ili pomoć bude prestala iz ma kog razloga, a da sudbina tih lica nije definitivno rešena, shodno rezolucijama o tome koje je usvojila Generalna skupština Ujedinjenih nacija, ta lica će punopravno moći da se koriste režimom ove konvencije.

E.

Ova konvencija se neće primenjivati na lica za koje nadležne vlasti zemlje u kojoj je to lice izabralo svoje mesto boravka smatraju da ima prava i dužnosti vezane za posedovanje državljanstva te zemlje.

F.

Odredbe ove konvencije neće se primenjivati na lica za koja postoje ozbiljni razlozi da se misli:

(a) da su počinila zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovečanstva, u smislu međunarodnih instrumenata koji su izrađeni za predviđene odredbe o tim zločinima;

(b) da su počinila težak zločin prema međunarodnom pravu izvan zemlje koja ih je prihvatila pre nego što su u nju primljeni kao izbeglice;

(c) da su kriva za postupke koji su u suprotnosti sa ciljevima i načelima Ujedinjenih nacija.

Član 2.
Opšte obaveze

Svaki izbeglica ima prema zemlji u kojoj se nalazi dužnosti koje naročito sadrže obavezu da se povinuje zakonima i propisima kao i merama za održavanje javnog reda.

Član 3.
Nediskriminacija

Države ugovornice će primenjivati odredbe ove konvencije na izbeglice bez diskriminacije u pogledu rase, vere ili zemlje porekla.

Član 4.
Vera

Države ugovornice će primenjivati prema izbeglicama na svojoj teritoriji postupak koji će biti bar isto tako povoljan kao i postupak koji primenjuju prema svojim državljanima u pogledu slobode veroispovesti i u pogledu slobode verskog vaspitanja njihove dece.

Član 5.
Prava data nezavisno od ove konvencije

Nijedna odredba ove konvencije ne dira u druga prava i prednosti date izbeglicama nezavisno od ove konvencije.

Član 6.
Izraz „pod istim okolnostima“

U smislu ove konvencije, izraz „pod istim okolnostima“ podrazumeva da svi uslovi (a posebno oni koji se odnose na trajanje i na uslove boravka ili prebivanja) koje zainteresovano lice treba da ispuni da bi moglo da uživa pravo o kome je reč, treba da se ispune, osim uslova koje zbog njihove prirode, izbeglica ne može da ispunjava.

Član 7.
Oslobođenje od reciprociteta

1. Pod rezervom povoljnijih odredaba predviđenih ovom konvencijom, svaka država ugovornica će prema izbeglicama primenjivati režim koji primenjuje na strance uopšte.
2. Posle boravka od tri godine, sve izbeglice na teritoriji država ugovornica uživaće oslobođenje od zakonodavnog reciprociteta.
3. Svaka država ugovornica će nastaviti da izbeglicama daje prava i prednosti na koje su oni već mogli pretendovati, u nedostatku reciprociteta, na dan stupanja na snagu ove konvencije za pomenutu državu.
4. Države ugovornice će s blagonaklonošću predvideti mogućnost da izbeglicama daju, u nedostatku reciprociteta, prava i prednosti osim onih na koje mogu pretendovati na osnovu paragrafa 2. i 3. kao i mogućnost da izbeglice koje ne ispunjavaju uslove o kojima je reč u paragrafima 2. i 3. mogu uživati oslobođenje od reciprociteta.
5. Odredbe gornjih paragrafa 2. i 3. primenjuju se isto tako na prava i prednosti o kojima je reč u članovima 13, 18, 19, 21. i 22. ove konvencije kao i na prava i prednosti koji nisu njome predviđeni.

Član 8.
Oslobođenje od izuzetnih mera

Kad se radi o izuzetnim merama koje mogu biti preduzete protiv ličnosti, dobara ili interesa državljana neke određene države, države ugovornice neće primenjivati te mere na izbeglicu koji je formalno poreklom iz te države jedino zbog njegovog državljanstva. Države ugovornice koje, zbog svog zakonodavstva, ne mogu primeniti opšte načelo utvrđeno u ovom članu, odobriće u odgovarajućim slučajevima oslobođenja u korist takvih izbeglica.

Član 9.

Privremene mere

Nijedna od odredaba ove konvencije nema za cilj da spreči neku državu ugovornicu, za vreme rata ili u drugim teškim i izuzetnim okolnostima, da preduzme privremeno prema nekom određenom licu mere koje ta država smatra neophodnim za nacionalnu bezbednost, u očekivanju da pomenuta država ugovornica ustanovi da je to lice zaista izbeglica i da je primena pomenutih mera prema njemu potrebna u interesu njene nacionalne bezbednosti.

Član 10.

Stalnost boravka

1. Ako je izbeglica bio deportovan tokom Drugog svetskog rata i transportovan na teritoriju jedne od država ugovornica i u njoj prebiva, trajanje tog prinudnog boravka računace se kao redovno prebivanje na toj teritoriji.
2. Ako je neki izbeglica bio deportovan sa teritorije jedne države ugovornice tokom Drugog svetskog rata i u nju se vratio pre stupanja na snagu ove konvencije da bi se tu nastanio, vremenski razmak koji prethodi deportovanju i onaj koji dolazi posle deportovanja računace se, za svaku svrhu za koju je potreban neprekidan boravak, kao da sačinjavaju jedan jedini i neprekidan vremenski razmak.

Član 11.

Pomorci izbeglice

U slučaju kad se radi o izbeglicama redovno zaposlenim kao članovi posade na nekom brodu koji vije zastavu neke države ugovornice, ta država će s blagonaklonošću proučiti mogućnost da pomenutim izbeglicama odobri da se nastane na njenoj teritoriji i da im izda putne isprave ili da ih privremeno primi na svoju teritoriju, naročito radi toga da olakša njihovo nastanjivanje u nekoj drugoj zemlji.

GLAVA II PRAVNI POLOŽAJ

Član 12.

Lični status

1. Lični status svakog izbeglice regulisaće se zakonom zemlje njegovog domicila ili, ako domicila nema, zakonom zemlje njegovog mesta prebivanja.
2. Svaka država ugovornica pošтоваće prava koja je izbeglica ranije stekao i koja proističu iz ličnog statusa, a posebno ona koja nastaju iz braka, pod rezervom, ako je potrebno, ispunjenja formalnosti predviđenih zakonodavstvom pomenute države, s tim što pravo o kome se radi treba da bude od onih prava koja bi bila priznata zakonodavstvom pomenute države da zainteresovano lice nije postalo izbeglica.

Član 13.

Pokretna i nepokretna imovina

Države ugovornice će prema svakoj izbeglici primenjivati što je moguće povoljniji postupak, a na svaki način postupak koji neće biti manje povoljan od onoga koji je primenjen, pod istim okolnostima, na strance uopšte u pogledu sticanja pokretne i nepokretne imovine i drugih prava koja se na to odnose, iznajmljivanja i drugih ugovora koji se odnose na pokretnu i nepokretnu imovinu.

Član 14.
Intelektualna i industrijska svojina

U pogledu zaštite industrijske svojine, naročito izuma, crteža, modela, fabričkih oznaka, komercijalnih imena, i u pogledu zaštite književne, umetničke i naučne svojine, svaki izbeglica uživaće u zemlji gde ima svoje uobičajeno mesto boravka zaštitu koja se daje i državljanima pomenute zemlje. Na teritoriji ma koje druge države ugovornice oni će uživati zaštitu koja se na pomenutoj teritoriji daje državljanima zemlje u kojoj izbeglica ima svoje uobičajeno mesto boravka.

Član 15.
Prava udruživanja

Države ugovornice će primenjivati prema izbeglicama koji borave redovno na njihovoj teritoriji, u pogledu udruženja koja nemaju politički cilj i koja nisu lukrativna i u pogledu strukovnih sindikata, najpovoljniji postupak koji se pod istim okolnostima primenjuje prema državljanima neke strane zemlje.

Član 16.
Pravo pojavljivanja pred sudom

1. Svaki izbeglica će imati, na teritoriji država ugovornica, slobodan i lak pristup pred sudove.
2. U državi ugovornici gde ima svoje uobičajeno mesto boravka, svaki izbeglica uživaće isti postupak kao i državljanin u pogledu pristupa pred sudove, uključujući sudsku pomoć i oslobođenje od *cautio judicatum solvi*.
3. U državama ugovornicama van one u kojoj ima svoje uobičajeno mesto boravka, i u pogledu pitanja o kojima je reč u paragrafu 2, svaki izbeglica uživaće isti postupak kao i državljanin zemlje u kojoj on ima svoje uobičajeno mesto boravka.

GLAVA III
LUKRATIVNA ZAPOSLENJA

Član 17.
Plaćene profesije

1. Države ugovornice će primenjivati prema svakom izbeglici koji redovno boravi na njihovoj teritoriji najpovoljniji postupak koji se, pod istim okolnostima, primenjuje na državljane neke strane zemlje u pogledu vršenja neke plaćene profesionalne dužnosti.
2. U svakom slučaju, mere ograničenja nametnute strancima ili uposlenju stranaca radi zaštite domaćeg tržišta rada, neće se primenjivati na izbeglice koji su od strane zainteresovane države ugovornice toga već bili oslobođeni na dan stupanja na snagu ove konvencije ili na izbeglice koji ispunjavaju jedan od sledećih uslova:
  - (a) ako su tri godine boravili u toj zemlji;
  - (b) ako imaju za bračnog druga lice koje ima državljanstvo zemlje boravka. Izbeglica ne može zahtevati pravo korišćenja ovom odredbom u slučaju da napusti svog bračnog druga;
  - (c) ako ima jedno ili više dece koja imaju državljanstvo zemlje boravka.
3. Države ugovornice će razmotriti sa blagonaklonošću usvajanje mera koje imaju za cilj da prava svih izbeglica u pogledu vršenja plaćenih profesija izjednače sa pravima njihovih državljana, i to naročito za izbeglice koji su ušli na njihovu teritoriju shodno primeni programa regrutovanja radne snage ili planu useljavanja.

Član 18.
Neplaćene profesije

Države ugovornice primenjiće prema izbeglicama koje se redovno nalaze na njihovoj teritoriji što je moguće povoljniji postupak, a u svakom slučaju postupak koji nije manje povoljan od onoga koji pod istim okolnostima primenjuje na strance uopšte u pogledu vršenja neke neplaćene profesije u poljoprivredi, industriji, zanatstvu i trgovini, kao i stvaranja komercijalnih i industrijskih društava.

Član 19.
Slobodne profesije

1. Svaka država ugovornica će primenjivati prema izbeglicama koji redovno borave na njoj teritoriji, a koji imaju diplome priznate od strane nadležnih vlasti pomenute države i žele vršiti neku slobodnu profesiju, što je moguće povoljniji postupak, a u svakom slučaju postupak koji nije manje povoljan od onoga koji, pod istim uslovima, primenjuje prema strancima uopšte.
2. Države ugovornice učiniće sve što je u njihovoj moći, shodno svojim zakonima i ustavima, da bi obezbedile nastanjenje određenih izbeglica na teritoriji van metropole čije međunarodne odnose one obezbeđuju.

GLAVA IV
BLAGOSTANJE

Član 20.
Racioniranje

U slučaju kad postoji sistem racioniranja kome je podvrgnuto celokupno stanovništvo i kojim se reguliše opšta raspodela proizvoda kojih nema dovoljno, prema izbeglicama će se postupati kao prema domaćim državljanima.

Član 21.
Stan

Što se tiče stana, države ugovornice će, ukoliko to pitanje pada pod udar zakona i propisa ili podleže kontroli od strane javnih vlasti, primenjivati prema izbeglicama koji redovno borave na njihovoj teritoriji što je moguće povoljniji postupak; taj postupak u svakom slučaju ne može biti manje povoljan od onoga koji se, pod istim okolnostima, primenjuje na strance uopšte.

Član 22.
Opšte obrazovanje

1. Države ugovornice će u pogledu osnovne nastave primenjivati prema izbeglicama isti postupak kao i prema svojim državljanima.
2. Države ugovornice će primenjivati prema izbeglicama što je moguće povoljniji postupak, a u svakom slučaju postupak koji nije manje povoljan od onoga koji se pod istim okolnostima primenjuje prema strancima uopšte u pogledu drugih kategorija nastave osim osnovne, a naročito u pogledu pristupa na studije, priznavanje svedočanstava o studijama, diploma i univerzitetskih uverenja izdatih u inostranstvu, plaćanja dažbina i taksa i dodeljivanja stipendija za studije.

Član 23.
Javna pomoć

U pogledu pomoći i javne potpore države ugovornice će primenjivati prema izbeglicama koji redovno borave na njihovoj teritoriji isti postupak kao i prema svojim državljanima.

Član 24.

Radno zakonodavstvo i socijalno osiguranje

1. Države ugovornice će primenjivati na izbeglice koje redovno borave na njihovoj teritoriji isti postupak kao i prema svojim državljanima u sledećem pogledu:

(a) ukoliko su ta pitanja regulisana zakonodavstvom ili zavise od administrativnih vlasti: plate, uključujući i porodične dodatke ako ti dodaci čine deo plate, trajanja rada, prekovremenih časova, plaćenog godišnjeg odmora, ograničenja u pogledu rada kod kuće, doba prijema u službu, učenja u privredi i stručnog obrazovanja, rada žena i omladine i uživanja prednosti koje su date kolektivnim konvencijama;

(b) socijalnog osiguranja (zakonske odredbe o nesrećama na poslu, o profesionalnim bolestima, porođaju, bolesti, invalidnosti, starosti i smrti, o nezaposlenosti, porodičnim obavezama kao i o svakom drugom riziku koji je, shodno nacionalnom zakonodavstvu, regulisan sistemom socijalnog osiguranja), pod rezervom:

(i) odgovarajućih aranžmana o održavanju stečenih prava i prava koja su u toku sticanja;

(ii) posebnih odredaba propisanih nacionalnim zakonodavstvom zemlje boravka koje se odnose na davanje ili delove davanja koje se plaćaju isključivo iz javnih fondova, kao i na dodatke koji se daju licima koja ne ispunjavaju uslove u pogledu plaćanja doprinosa koji se zahtevaju za davanje redovne penzije.

2. Prava na davanja nastala smrću izbeglice koja je nastupila zbog nesreće na poslu ili profesionalne bolesti neće biti ograničena činjenicom da korisnik prava prebiva izvan teritorije države ugovornice.

3. Države ugovornice će proširiti na izbeglice pravo korišćenja sporazumima koje su zaključile ili zaključile među sobom u pogledu održavanja prava stečenih ili koja su u toku sticanja u pogledu socijalnog osiguranja, ukoliko izbeglice ispunjavaju uslove predviđene za državljane zemalja potpisnica sporazuma o kojima je reč.

4. Države ugovornice će ispitati sa blagonaklonošću mogućnost proširenja na izbeglice, u najvećoj mogućoj meri, prava na koristi koje nastaju iz sličnih sporazuma koji su ili će biti na snazi između tih država ugovornica i država koje nisu ugovornice.

GLAVA V

ADMINISTRATIVNE MERE

Član 25.

Administrativna pomoć

1. Ako bi vršenje prava od strane nekog izbeglice obično zahtevalo pomoć stranih vlasti kojima se on ne može obratiti, države ugovornice na čijoj teritoriji on boravi nastoje da mu tu pomoć pruže bilo samo njihove vlasti bilo neka međunarodna vlast.

2. Vlast ili vlasti o kojima je reč u paragrafu 1. izdaće ili učiniti da se pod njihovom kontrolom izdaju izbeglicama isprave ili uverenja koje bi strancima redovno izdale njihove nacionalne vlasti ili njihovim posredstvom.

3. Tako izdate isprave ili uverenja zameniće službena akta koja strancima izdaju njihove nacionalne vlasti ili njihovim posredstvom i biće verodostojne dok se ne dokaže suprotno.

4. Pod rezervom izuzetaka koji bi mogli biti prihvaćeni u korist domorodaca, usluge pomenute u ovom članu mogu biti plaćene; ali to plaćanje će biti umereno i u skladu sa ubiranjima od domaćih državljana za slične usluge.

5. Odredbe ovog člana ničim se ne protive članovima 27. i 28.

Član 26.

Sloboda kretanja

Svaka država ugovornica daće izbeglicama koji se redovno nalaze na njoj teritoriji pravo da ovde izaberu mesto svog boravka i da se slobodno kreću pod uslovima ustaljenim propisima koji se pod istim okolnostima primenjuju na strance upšte.

Član 27.
Isprave o identitetu

Države ugovornice će izdati isprave o identitetu svakom izbeglici koji se nalazi na njihovoj teritoriji i koji ne poseduje valjanu putnu ispravu.

Član 28.
Putne isprave

1. Države ugovornice će izdavati izbeglicama koji redovno borave na njihovoj teritoriji putne isprave koje im omogućuju da putuju van te teritorije osim ako se tome ne protive imperativni razlozi nacionalne bezbednosti ili javnog poretka; odredbe Priloga A uz ovu konvenciju primenjivaće se na te isprave. Države ugovornice mogu izdavati takvu putnu ispravu svakom drugom izbeglici na njihovoj teritoriji; one će pokloniti naročitu pažnju slučajevima gde se radi o izbeglicama koji se nalaze na svojoj teritoriji, a koji nisu u stanju, da dobiju ispravu za put iz zemlje svoga redovnog boravka.

2. Države ugovornice će priznati putne isprave koje su shodno ranijim međunarodnim sporazumima izdale strane potpisnice tih sporazuma i tretiraće ih kao da su izdate izbeglicama na osnovu ovog člana.

Član 29.
Fiskalne obaveze

1. Države ugovornice neće podvrgavati izbeglice dažbinama, taksama, porezima, ma kako se one nazivale, drugim ili većim od onih koje se ubiraju ili koje će se ubirati od domaćih državljana u sličnim situacijama.

2. Odredbe prethodnog paragrafa ne protive se primeni na izbeglice odredaba zakona i propisa o taksama za izdavanje strancima administrativnih dokumenata, uključujući i isprave o identitetu.

Član 30.
Transfer imovine

1. Svaka država ugovornica odobriće izbeglicama, shodno zakonima i propisima njihove zemlje, da imovinu koju su uneli na njenu teritoriju prenesu na teritoriju druge zemlje gde su oni primljeni radi novog nastanjenja.

2. Svaka država ugovornica obratiće blagonaklonu pažnju molbama koje podnesu izbeglice koji žele dobiti ovlašćenje za transfer sve druge imovine potrebne za njihovo novo nastanjivanje u nekoj drugoj zemlji gde su primljeni radi novog nastanjenja.

Član 31.
Izbeglice koje bespravno borave u zemlji prijema

1. Države ugovornice neće primenjivati kaznene sankcije, zbog njihovog bespravnog ulaska ili boravka, na izbeglice koje, dolazeći direktno sa teritorije gde su njihov život ili sloboda bili u opasnosti u smislu predviđenom članom 1, ulaze ili se nalaze na teritoriji bez ovlašćenja, pod rezervom da se odmah prijave vlastima i izlože im razloge, priznate kao valjane, svoga bespravnog ulaska ili prisustva.

2. Države ugovornice neće primenjivati, u pogledu putovanja tih izbeglica, druga ograničenja sem onih koja su potrebna; ta ograničenja će se primenjivati samo dok se u zemlji prijema ne reguliše status tih izbeglica ili dok oni ne uspeju da budu primljeni u neku drugu zemlju. Radi ovog zadnjeg prijema, države ugovornice davaće tim izbeglicama razuman rok kao i sve potrebne olakšice.

Član 32.
Proterivanje

1. Države ugovornice će proterati izbeglicu koji se redovnim putem nalazi na njihovoj teritoriji samo ako postoje razlozi nacionalne bezbednosti ili javnog reda.

2. Proterivanje tog izbeglice vršiće se samo u izvršenju odluke donete shodno postupku predviđenim zakonom. Izbeglici treba da bude dozvoljeno, osim ako se tome ne protive imperativni razlozi nacionalne bezbednosti, da

podnese dokaze radi svog opravdanja, da podnese žalbu i da u tu svrhu odredi sebi zastupnika pred nadležnom vlašću ili pred jednim ili više lica koje specijalno odredi nadležna vlast.

3. Države ugovornice daće takvom izbeglici razuman rok da bi mu omogućile da traži da ga redovnim putem primi neka druga zemlja. Države ugovornice mogu, u tom roku, primeniti mere unutrašnjeg karaktera koje smatraju za potrebne.

Član 33.

Zabrana proterivanja i odbijanja

1. Nijedna država ugovornica neće proterati ili vratiti silom, na ma koji način to bilo, izbeglicu na granice teritorije gde bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti nekoj socijalnoj grupi ili njegovih političkih mišljenja.

2. Na pravo korišćenja ovom odredbom ne može se ipak pozvati izbeglica koga iz ozbiljnih razloga treba smatrati opasnim za bezbednost zemlje gde se nalazi ili koji, pošto je protiv njega doneta konačna odluka zbog zločina ili naročito teškog krivičnog dela, predstavlja opasnost za zajednicu pomenute zemlje.

Član 34.

Naturalizacija

Države ugovornice omogućiće, u najvećoj mogućoj meri, asimilaciju i naturalizaciju izbeglica. One će naročito nastojati da ubrzaju postupak naturalizacije i da smanje, u najvećoj mogućoj meri, takse i troškove tog postupka.

GLAVA VI

IZVRŠNE I PRELAZNE ODREDBE

Član 35.

Saradnja nacionalnih vlasti sa Ujedinjenim nacijama

1. Države ugovornice se obavezuju da će sarađivati sa visokim komesarom Ujedinjenih nacija za izbeglice ili svakom drugom ustanovom Ujedinjenih nacija koja bi ga zamenila u vršenju njegovih dužnosti i posebno da bi mu olakšale njegov zadatak nadzora nad primenom odredaba ove konvencije.

2. Da bi omogućile visokom komesaru ili svakoj drugoj ustanovi Ujedinjenih nacija koja bi ga zamenila da podnesu izveštaje nadležnim organima Ujedinjenih nacija, države ugovornice se obavezuju da im dostave u odgovarajućoj formi tražena obaveštenja i statističke podatke koji se odnose:

(a) na status izbeglica,

(b) na provođenje ove konvencije u delo i

(c) na zakone, propise i uredbe koji su stupili ili će stupiti na snagu u pogledu izbeglica.

Član 36.

Obaveštenja o nacionalnim zakonima i propisima

Države ugovornice će dostavljati generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija tekstove zakona i propisa koje bi mogli doneti radi obezbeđenja primene ove konvencije.

Član 37.

Odnos prema ranijim konvencijama

Ne dirajući u odredbe paragrafa 2. člana 28, ova konvencija zamenjuje, između strana potpisnica konvencije, sporazume od 5. jula 1922, 31. maja 1924, 12. maja 1926, 30. juna 1928. i 30. jula 1935. godine, kao i konvencije od 28. oktobra 1933, 10. februara 1938, protokol od 14. septembra 1939. i sporazum od 15. oktobra 1946. godine.

GLAVA VII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38. Rešavanje sporova

Svaki spor između strana potpisnica ove konvencije u pogledu njenog tumačenja ili njene primene, koji ne bude rešen drugim sredstvima, podneće se pred Međunarodni sud pravde na zahtev jedne od strana u sporu.

Član 39. Potpisivanje, ratifikacija i pristupanje

1. Ova konvencija će biti otvorena za potpisivanje u Ženevi 28. jula 1951. godine, i, posle toga datuma, deponovana kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Ona će biti otvorena za potpisivanje u Evropskom uredu Ujedinjenih nacija od 28. jula do 31. avgusta 1951. godine, zatim će ponovo biti otvorena za potpisivanje u sedištu Organizacije Ujedinjenih nacija, od 17. septembra 1951. do 31. decembra 1952. godine.
2. Ova konvencija će biti otvorena za potpisivanje od strane svih država članica Organizacije Ujedinjenih nacija kao i svake države nečlanice pozvane na Konferenciju opunomoćenika o statusu izbeglica i lica bez državljanstva ili svake države kojoj Generalna skupština bude uputila poziv da je potpiše. Ona će biti ratifikovana, a ratifikacioni instrumenti će biti deponovani kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
3. Države o kojima je reč u paragrafu 2. ovoga člana mogu pristupiti ovoj konvenciji počev od 28. jula 1951. godine. Pristupanje će se vršiti deponovanjem instrumenata o pristupanju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 40. Odredba o teritorijalnoj primeni

1. Svaka država će moći, prilikom potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja, izjaviti da će se ova konvencija proširiti na sve teritorije koje ona zastupa na međunarodnom polju, ili na jednu ili više njih. Takva izjava će početi da proizvodi dejstvo od dana stupanja na snagu konvencije prema toj državi.
2. U svako doba kasnije to proširenje će se vršiti notifikacijom upućenom generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija i počće da proizvodi dejstvo počev od devedesetog dana pošto generalni sekretar Ujedinjenih nacija bude primio notifikaciju ili na dan stupanja konvencije na snagu u pogledu pomenute države ako je ovaj datum kasniji.
3. Što se tiče teritorija na koje se ova konvencija neće primenjivati na dan potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja, svaka zainteresovana država ispitaće mogućnost da, što je moguće pre, preduzme sve potrebne mere radi primene ove konvencije na pomenute teritorije pod uslovom, ako je to potrebno, da za to daju saglasnost vlade tih teritorija koja je potrebna iz ustavnih razloga.

Član 41. Savezna odredba

U slučaju kad se radi o federativnoj ili neunitarnoj državi, primenjivaće se donje odredbe:

- (a) što se tiče članova ove konvencije čije provođenje u delo spada u nadležnost zakonodavne delatnosti savezne zakonodavne vlasti, obaveze savezne vlade biće, u tom okviru, iste kao i obaveze strana koje nisu federativne države;
- (b) što se tiče članova ove konvencije čija primena spada u nadležnost zakonodavne delatnosti svake od država, oblasti ili kantona koji je sačinjavaju a koji, na osnovu ustavnog sistema federacije, nisu obavezni da donose zakonodavne mere, savezna vlada će, što je moguće pre, i uz svoje povoljno mišljenje, obavestiti nadležne vlasti država, oblasti ili kantona o pomenutim članovima;
- (c) federativna država potpisnica ove konvencije podneće na traženje svake druge države ugovornice koje joj bude dostavljeno preko generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, ekspozice zakonskih propisa i prakse koji su na snazi u federaciji i jedinicama koje je sačinjavaju u pogledu ove ili one odredbe konvencije, i označiti u kojoj je meri dato dejstvo, ovim ili onim zakonodavnim aktom, pomenutoj odredbi.

Član 42.
Rezerve

1. Prilikom potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja, svaka država može staviti rezerve na članove konvencije sem čl. 1, 3, 4, 16(1), 33, 36. do 46. zaključno.
2. Svaka država ugovornica koja je stavila rezervu shodno paragrafu 1. ovog člana može u svako doba povući tu rezervu obaveštenjem o tome upućenom generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.

Član 43.
Stupanje na snagu

1. Ova konvencija stupa na snagu devedesetog dana posle dana deponovanja šestog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.
2. Za svaku državu koja bude ratifikovala konvenciju ili joj bude pristupila posle deponovanja šestog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju, ona će stupiti na snagu devedesetog dana posle deponovanja instrumenta te države o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 44.
Otkazivanje

1. Svaka država ugovornica može otkazati ovu konvenciju u svako doba notifikacijom upućenom generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
2. Otkaz će početi da proizvodi dejstvo za zainteresovanu državu godinu dana od dana kada generalni sekretar Ujedinjenih nacija primi taj otkaz.
3. Svaka država koja je dala izjavu ili notifikaciju shodno članu 40. može naknadno obavestiti generalnog sekretara Ujedinjenih nacija da će konvencija prestati da se primenjuje na teritoriju naznačenu u obaveštenju. Konvencija će tada prestati da se primenjuje na tu teritoriju godinu dana od dana kada generalni sekretar primi to obaveštenje.

Član 45.
Revizija

1. Svaka država ugovornica može u svako doba tražiti reviziju ove konvencije putem obaveštenja upućenom generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.
2. Generalna skupština Ujedinjenih nacija preporučiće mere koje treba preduzeti, ako je potrebno, u vezi sa tim zahtevom.

Član 46.
Notifikacija generalnog sekretara Ujedinjenih nacija

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija notifikovaće svim državama članicama Ujedinjenih nacija i državama nečlanicama o kojima je reč u članu 39:

- (a) izjave i obaveštenja o kojima je reč u odeljku B člana 1;
- (b) potpise, ratifikacije i pristupanja o kojima je reč u članu 39;
- (c) izjave i notifikacije o kojima je reč u članu 40;
- (d) rezerve, stavljene ili povučene, o kojima je reč u članu 42;
- (e) datum kada će ova konvencija stupiti na snagu, u primeru člana 43;
- (f) otkaze i obaveštenja predviđene u članu 44;
- (g) zahteve za revizijom o kojima je reč u članu 45.

U potvrdu čega su opunomoćenci, propisno ovlašćeni, potpisali ovu konvenciju u ime svojih vlada.

Sačinjeno u Ženevi, 28. jula hiljadu devet sto pedeset i prve godine, u jednom primerku, čiji su engleski i francuski tekst podjednako verodostojni i koji će biti deponovan u arhivi Organizacije Ujedinjenih nacija, a čije će overene kopije biti dostavljene svim državama članicama Ujedinjenih nacija i državama nečlanicama o kojima je reč u čl. 39.

PRILOG

Paragraf 1.

1. Putna isprava o kojoj je reč u članu 28. ove konvencije biće u skladu sa obrascem koji je priključen kao prilog.
2. Ta isprava će biti sastavljena na najmanje dva jezika: jedan od ta dva jezika biće engleski ili francuski jezik.

Paragraf 2.

Pod rezervom propisa zemlje izdavanja, deca se mogu upisati u ispravu roditelja ili, u izuzetnim prilikama, nekog odraslog izbeglice.

Paragraf 3.

Dažbine koje se imaju ubirati za izdavanje isprave neće biti veće od najniže tarife koja se primenjuje na domaće putne isprave.

Paragraf 4.

Pod rezervom specijalnih ili izuzetnih slučajeva, isprave će se izdati za najveći mogući broj zemalja.

Paragraf 5.

Trajanje važnosti isprave biće godina ili dve godine, prema izboru vlasti koja je izdaje.

Paragraf 6.

1. Obnavljanje ili produženje važnosti isprave je u nadležnosti vlasti koja ju je izdala, sve dok se izbeglica ne nastani redovnim putem na nekoj drugoj teritoriji, i boravi redovno na teritoriji pomenute vlasti. Ustanovljenje nove isprave je, pod istim uslovima, u nadležnosti vlasti koja je izdala staru ispravu.
2. Diplomatski ili konzularni predstavnici, naročito ovlašćeni u tu svrhu, moći će produžiti, za period koji neće preći šest meseci, važnost putnih isprava koje su izdale njihove odnosne vlade.
3. Države ugovornice ispitaće s blagonaklonošću mogućnosti obnavljanja ili produženja važnosti putnih isprava ili izdavanja novih izbeglicama koji više ne borave redovnim putem na njihovoj teritoriji u slučajevima kad te izbeglice nisu u mogućnosti da dobiju putnu ispravu od zemlje njihovog redovnog boravka.

Paragraf 7.

Države ugovornice priznaće važnost isprava izdatih shodno odredbama člana 28. ove konvencije.

Paragraf 8.

Nadležne vlasti zemlje u koju izbeglica želi da ide staviće, ako su voljne da ga prime, vizu na ispravu čiji je on nosilac, ako je takva viza potrebna.

Paragraf 9.

1. Države ugovornice se obavezuju da izdaju tranzitne vize izbeglicama koji su dobili vizu teritorije krajnjeg odredišta.
2. Izdavanje te vize se može odbiti iz razloga koji mogu opravdati odbijanje viza svakom strancu.

Paragraf 10.

Dažbine za izdavanje izlazne, ulazne ili tranzitne vize neće biti više od najniže tarife koja se primenjuje za vize inostranih pasoša.

Paragraf 11.

U slučaju kad izbeglica menja boravište i redovno se nastanjuje na teritoriji neke države ugovornice, odgovornost za izdavanje nove isprave pada ubuduće, shodno i pod uslovima iz člana 28, na nadležnu vlast pomenute teritorije kojoj će izbeglica imati pravo da podnese svoju molbu.

Paragraf 12.

Vlast koja izdaje novu ispravu dužna je povući staru ispravu i vratiti je zemlji koja ju je izdala, ako stari dokumenat specificira da treba da bude vraćen zemlji koja ga je izdala; u protivnom slučaju, vlast koja izdaje novu ispravu povući će i poništiti staru.

Paragraf 13.

1. Svaka država ugovornica se obavezuje da dozvoli nosiocu putne isprave koja mu bude izdata od strane pomenute države u primeni člana 28. konvencije, da se vrati na njenu teritoriju u svako doba za vreme trajanja važnosti te isprave.
2. Pod rezervom odredbe prethodnog stava, država ugovornica može zahtevati da se nosilac te isprave podvrgne svim formalnostima koje se mogu zahtevati od onih koji izlaze iz zemlje ili se u nju vraćaju.
3. Države ugovornice pridržavaju sebi pravo, u izuzetnim slučajevima, ili u slučaju kad dozvola boravka izbeglica važi za određeni period, da prilikom izdavanja isprave ograniče period u kome izbeglica može da se vrati, s tim da taj period ne može biti manji od tri meseca.

Paragraf 14.

Pod jedinom rezervom odredaba paragrafa 13, odredbe ovog priloga ni u čemu se ne protive zakonima i propisima kojima se, na teritorijama država ugovornica, regulišu uslovi ulaza, tranzita, boravka, nastanjivanja i izlaska.

Paragraf 15.

Ni izdavanje isprave ni napomene koje stoje na njima ne utvrđuju status nosioca isprave niti u njega diraju, naročito u pogledu državljanstva.

Paragraf 16.

Izdavanje isprave ne daje nosiocu nikakvo pravo na zaštitu od strane diplomatskih i konzularnih predstavnika zemlje izdavanja isprave i ne daje tim predstavnicima pravo zaštite.

PRILOG

OBRAZAC PUTNE ISPRAVE

Isprava će imati oblik karnea (oko 15 cm x 10 cm).

Preporučuje se da ona bude štampana tako da se brisanje ili izmene hemijskim ili drugim sredstvima mogu lako primetiti i da reči „Konvencija od 25. jula 1951. godine“ budu naštampane kao nastavljeno ponavljanje na svakoj strani, na jeziku zemlje koja izdaje ispravu

---

(Naslovna strana karnea)

PUTNA ISPRAVA

(Konvencija od 25. jula 1951. godine)

Br. _____

---

(1)

PUTNA ISPRAVA

(Konvencija od 25. jula 1951. godine)

Ovaj dokument ističe na dan

_____ osim ako se važnost ne produži

Prezime _____

Ime (na) _____

Putuje sa _____ detetom (dece)

1. Ova isprava je izdata jedino da bi se nosiocu dao putni dokumenat koji može zameniti nacionalnu putnu ispravu. On ne prejudicira državljanstvo nosioca i nema dejstva na njega.

2. Nosilac je ovlašćen da se vrati u

_____ (naznaka zemlje čije vlasti izdaju ispravu)

_____ osim ako je donja napomena kasnijeg datuma

_____ (Period za koji je nosilac isprave ovlašćen da se vrati ne treba da bude manji od tri meseca.)

3. U slučaju nastanjanja u nekoj drugoj zemlji, a ne onoj gde je ova isprava izdata, nosilac treba, ako želi ponovo putovati, da traži novu ispravu od nadležnih vlasti zemlje svoga boravka. (Stara putna isprava biće predata vlasti koja izdaje novu ispravu radi povraćaja vlasti koja je izdala.) 1)

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

-----

1) Vlade koje to žele, mogu uneti rečenicu između zagrada.

---

(2)

Mesto i datum rođenja _____

Zanimanje _____

Sadašnje mesto boravka _____

* Prezime (pre braka) i ime (na) supruge _____

* Prezime i ime (na) muža _____

Opis

Visina _____

Kosa _____

Boja očiju _____

Nos _____

Oblik lica _____

Boja kože _____

Osobeni znaci _____

Deca koja prate nosioca isprave

Prezime _____

Ime (na) _____

Mesto i datum rođenja _____

Pol _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

-----

* Brisati nepotrebno

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

---

(3)

Fotografija nosioca isprave
i pečat vlasti koja je izdala ispravu

Otisci prstiju nosioca (fakultativno)

Potpis nosioca isprave _____

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

---

(4)

1. Ova isprava je izdata za sledeće zemlje:

_____
_____
_____

2. Dokumentat ili dokumenti na osnovu koga ili kojih je izdata ova isprava:

_____
_____

Izdato u _____

Datum _____

Potpis i pečat vlasti koja
izdaje ispravu:

_____

Taksa naplaćena:

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

_____

(5)

Produženje važnosti

Taksa naplaćena:

od _____
do _____

Sačinjeno u _____, na dan _____

Potpis i pečat vlasti koja
produžava važnost isprave:

_____

Produženje važnosti

Taksa naplaćena:

od _____
do _____

Sačinjeno u _____, na dan _____

Potpis i pečat vlasti koja
produžava važnost isprave:

_____

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

---

(6)

Produženje važnosti

Taksa naplaćena:

od _____
do _____

Sačinjeno u _____, na dan _____

Potpis i pečat vlasti koja
produžava važnost isprave:

Produženje važnosti

Taksa naplaćena:

od _____
do _____

Sačinjeno u _____, na dan _____

Potpis i pečat vlasti koja
produžava važnost isprave:

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

(7-32)

Vize

Ponoviti u svakoj vizi ime nosioca isprave.

(Ova isprava sadrži _____ strana, ne računajući naslovnu)

PRILOG

Z a v r š n i a k t **Konferencije opunomoćenika Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica i lica bez državljanstva (apatrida) – izvodi**

I

Svojom rezolucijom 429 (V) od 14. decembra 1950. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija je odlučila da sazove, u Ženevi, Konferenciju opunomoćenika kako bi završili redakciju i potpisali Konvenciju o statusu izbeglica kao i Protokol o statusu lica bez državljanstva (apatrida).

(...)

IV

Konferencija je jednoglasno usvojila sledeće preporuke:

A.

„Konferencija, *smatrajući* da su izdavanja i priznavanja putnih isprava potrebni radi olakšanja kretanja izbeglica i, naročito, njihovog novog nastanivanja, *traži* hitno od vlada članica Sporazuma o izdavanju putnih isprava izbeglicama koji potpadaju pod nadležnost Međuvladinog komiteta za izbeglice, potpisanog u Londonu 15. oktobra 1946. godine, ili od vlada koje priznaju važnost putnih isprava izdatih shodno odredbama tog sporazuma, da i dalje izdaju ili priznaju pomenute putne isprave i da izdaju takve putne isprave svim izbeglicama koje odgovaraju definiciji toga izraza datoj u članu prvom Konvencije o statusu izbeglica ili da priznaju putne isprave koje su tako izdate tim licima, dok ne ispune obaveze koje proističu iz člana 28. pomenute konvencije.“

B.

„Konferencija, *smatrajući* da je jedinstvo porodice, taj prirodni i osnovni elemenat društva, osnovno pravo izbeglice, i da je to jedinstvo u stalnoj opasnosti, i *konstatujući* sa zadovoljstvom da su, prema službenom komentaru Specijalnog komiteta za apatride i za probleme u vezi s tim (E/16'18, s. 38) prava izbeglice proširena i na članove njegove porodice, *preporučuje* vladama da preduzmu mere koje su potrebne da se zaštiti porodica izbeglice i naročito:

1. da se osigura održavanje jedinstva porodice izbeglice, naročito u slučaju kad glava porodice ispunjava uslove koji se zahtevaju za njegov prijem u neku zemlju;
2. da se obezbedi zaštita maloletnih izbeglica, naročito usamljene dece i devojaka, posebno u pogledu starateljstva i usvajanja.“

C.

„Konferencija, *smatrajući* da je izbeglici potrebna, u raznim moralnim, pravnim i materijalnim oblastima, pomoć odgovarajućih socijalnih službi, naročito pomoć nevladinih kvalifikovanih organizacija, *preporučuje* vladama i međuvladinim ustanovama da olakšaju, podstiču i pomažu napore organizacija koje su propisno ovlašćene za svoj zadatak.“

D.

„Konferencija, *smatrajući* da veliki broj lica još uvek napuštaju zemlju svog porekla zbog progona i da ta lica imaju pravo na posebnu zaštitu zbog njihovog posebnog položaja, *preporučuje* vladama da nastave da primaju izbeglice na svoje teritorije i da rade sporazumno u pravom duhu međunarodne solidarnosti, kako bi izbeglice mogli naći pribežište i mogućnost novog nastanivanja.“

E.

“Konferencija,

izražava nadu da će Konvencija o statusu izbeglica, pored svog ugovornog značaja, imati i vrednost primera i da će podstaći sve države da u najvećoj mogućoj meri prema licima koja se nalaze na njihovoj teritoriji kao izbeglice, a na koja se ne odnose odredbe konvencije, postupaju na način koji je predviđen u toj konvenciji.“